

העזלה מהסוגיא

גיטין פט. – קידושין ו:

פרשת שופטים ה'תשפ"ג

דף פט

◆ דין קול:

- פנויה שיצא עליה קול שהתקדשה:
 - באופן שיצא קול גמור - אסורה^א.
 - באופן שיצא קול עם אמתלא:^ב
 - באופן שהאמתלא יצאה מיד - מותרת.
 - באופן שהאמתלא יצאה לאחר עשרה ימים - לרבה בר רב הונא מותרת, לרבי יוחנן אסורה.
 - באופן שיצא קול גמור וכן יצא קול שהתגרשה - מותרת.
 - באופן שיצא קול גמור ואח"כ התברר שהקול היה שקר - לרב חסדא מותרת משום ש'מבטלינן קלא', לרב ששת אסורה משום ש'לא מבטלינן קלא'^ג.
- פנויה שיצא עליה קול שהתקדשה ואח"כ נשאת לאחר:

☞ הערות ☜

א בדברי הברייתא מבואר שהאופן שבו האשה נאסרה על בעלה הוא שיצא קול שהתקדשה היום לאדם פלוני בעיר הזאת ויש רגלים לדבר שהתקדשה (כלומר שיש 'נרות דולקות ומטות מוצעות'), אבל באופן שיצא קול שהתקדשה לפני כמה ימים מותרת, וכן באופן שיצא קול שהתקדשה ולא הזכירו את שמו של הבעל מותרת, וכן באופן שיצא קול שהתקדשה בעיר אחרת מותרת, וכן באופן שיצא קול שהתקדשה ואין רגלים לדבר מותרת.

הגמ' מביאה אופן נוסף שחוששים לקול, באופן שעדים כשרים אמרו ששמעו מעדים כשרים אחרים שהאשה התקדשה והעדים שראו את הקידושין הלכו למדינת הים, ונחלקו האמוראים באופן שעדים פסולים אמרו ששמעו מעדים כשרים שהאשה התקדשה והעדים שראו את הקידושין הלכו למדינת הים: לרב חסדא האשה מותרת, לרב ששת האשה אסורה.

ב הגמ' מבארת שהכוונה 'אמתלא' הוא שיצא קול שהאשה התקדשה בקידושין שהיו 'ספק קרוב לו ספק קרוב לה' או שהתקדשה בקידושין על תנאי, והגמ' מוסיפה שאפילו במקום שלא יצא אמתלא ממש אלא שהמעשה מוכיח קצת על אמתלא (כגון אשה שהייתה סבורה שבעלה מת ויצא עליה קול שהתקדשה לאחר שהמעשה מוכיח קצת שהתקדשה על תנאי שבעלה מת) נחשב שיצא אמתלא והאשה מותרת.

ג הגמ' מבארת שרב חסדא שסובר ש'מבטלינן קלא' לשיטתו שבאופן שעדים פסולים אמרו ששמעו מעדים כשרים שהאשה התקדשה האשה מותרת, משום שחכמים הקילו ב'קול'. ורב ששת שסובר ש'לא מבטלינן קלא' לשיטתו שבאופן שעדים פסולים אמרו ששמעו מעדים כשרים שהאשה התקדשה האשה אסורה, משום שחכמים החמירו ב'קול'.

רש"י מבאר שהטעם של רב ששת שסובר ש'לא מבטלינן קלא' מפני ה'חדש' שאנשים יאמרו שאשת איש יוצאה ללא גט, אבל באופן שאין חשד (כגון אשה שיצא עליה קול שהתקדשה בשאריות של תמרים שאנשים יכולים לחשוב שלא היו שווים פרוטה) 'מבטלינן קלא'.

לקבלת העלון במייל B0527147396@gmail.com

- באופן שנשאת לאחר בפני הראשון - מותרת לשני, ולא חוששים שהיא מקודשת לראשון כיון ש'אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה'.
- באופן שנשאת לאחר שלא בפני הראשון - לרב הונא 'מגרש ראשון ונושא שני', לרב שינא בריה דרב אידי 'מגרש ראשון ונושא שני' או 'מגרש שני ונושא ראשון'.
- פנויה שיצא עליה קול שנבעלה ונאסרה לכהן מחמת 'זונה' - לרבי עקיבא אסורה, לרבי יוחנן בן נורי מותרת.
- אשת איש שיצא עליה קול שהתקדשה לאחר לפני בעלה או אשת כהן שיצא עליה קול שהתגרשה:
 - באופן שהקול יצא לאחר נישואין - מותרת לבעלה משום ש'כל קלא דבתר נישואין לא חיישינן ליה'.
 - באופן שהקול יצא לאחר אירוסין - לרב אשי אסורה, לרב חביבא מותרת.
- אשת איש שהתגרשה ויצא קול שהגט פסול וחזרה וקיבלה גט שני - לתירוץ הראשון בתוס' לא צריכה להמתין 'הבחנה' מהגט השני, לתירוץ השני בתוס' צריכה להמתין 'הבחנה' מהגט השני.

◆ אשת איש שקיבלה קידושין מאדם אחר:

- באופן שקיבלה קידושין בפני בעלה הראשון - מותרת לשני, משום שנוקטים שהתגרשה מהראשון כיון ש'אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה'.
- באופן שקיבלה קידושין שלא בפני בעלה הראשון - לרב הונא צריכה גט מהבעל השני משום שחוששים שהתגרשה מהראשון כיון ש'אין אשה מעיזה פניה שלא בפני בעלה', לשמואל לא צריכה גט מהבעל השני משום ש'אשה מעיזה פניה שלא בפני בעלה'.

דף צ

◆ מתי מותר לאדם לגרש את אשתו:

- לבית שמאי - באופן ש'מצא בה דבר ערוה'.
- לבית הלל - באופן ש'מצא בה דבר ערוה' או באופן ש'הקדיחה תבשילו'.
- לרבי עקיבא - באופן ש'מצא בה דבר ערוה' או באופן ש'הקדיחה תבשילו' או באופן ש'מצא אחרת נאה ממנה'.

⊕ הערות ⊕

- ד הגמ' מבארת שהטעם של רב הונא ש'מגרש ראשון ונושא שני' ולא 'מגרש שני ונושא ראשון', משום שיש חשש שיאמרו שהתגרשה מהראשון ונשאת לשני וחזרה והתגרשה מהשני ונשאת לראשון ואסורה מדין 'מחזיר גרושתו', אבל רב שינא בריה דרב אידי סובר שלא חוששים כך משום שאנשים יאמרו שהקידושין של השני לא חלו משום שהייתה מקודשת לראשון.
- ה הגמ' מוסיפה שנחלקו האמוראים בדעת רב הונא בפנויה שיצא עליה קול שהתקדשה ואח"כ יצא עליה קול שהתקדשה לאחר: לרב פפא גם באופן זה 'מגרש ראשון ונושא שני' ולא 'מגרש שני ונושא ראשון', אמנם אמימר סובר שבאופן זה 'מגרש ראשון ונושא שני' או 'מגרש שני ונושא ראשון'.
- ה רש"י מבאר שמדובר באופן שיצא קול שנבעלה לעכו"ם ועבד שאוסרים את האשה מחמת זונה, אמנם תוס' מבארים שמדובר גם באופן שצא עליה קול בסתמא שנבעלה, משום שבאופן שהאשה לא טוענת שנבעלה לכשר חוששים שנבעלה לעכו"ם ועבד ואסורה לכהן מדין 'זונה'.
- תוס' מבארים שדין זה נאמר לא רק בפנויה שיצא עליה קול שנבעלה, אלא גם באשת איש שיצא עליה קול שנבעלה לענין לאוסרה לכהן לאחר שתתגרש מבעלה, אבל לבעלה אינה נאסרת משום ש'כל קלא דבתר נישואין לא חיישינן ליה'.
- ו תוס' מבארים שדברי רב הונא ש'אין אשה מעיזה פניה שלא בפני בעלה' נאמרו רק לחומרא להצריכה גט משני, אמנם לקולא לא נאמרו דבריו ולכן אינה מותרת לבעל השני.
- ז הגמ' מבארת שהמקור של בית שמאי שמוותר לגרש באופן ש'מצא בה ערות דבר', דורשים 'ערות' שמוותר לגרש באופן ש'מצא בה ערות דבר' ממומן.
- ח הגמ' מבארת שהמקור של בית הלל שמוותר לגרש בין באופן ש'מצא בה ערות דבר' ובין באופן ש'הקדיחה תבשילו' דכתיב 'כי מצא בה ערות דבר', דורשים 'ערות' שמוותר לגרש באופן ש'מצא בה ערות דבר', ו'דבר' שמוותר לגרש גם באופן ש'הקדיחה תבשילו' (הגמ' מוסיפה שבית הלל סוברים שאפשר לדרוש מהמילה 'דבר' גם גזירה שווה 'דבר דבר' ממומן, משום שאם הפסוק היה נדרש רק לדין שאפשר לגרש באופן ש'הקדיחה תבשילו' היה צריך לכתוב 'או ערוה או דבר', ואם הפסוק היה נדרש רק לגזירה שווה 'דבר דבר' ממומן היה צריך לכתוב 'ערוה בדבר').
- ט הגמ' מבארת שהלשון 'כי' מתפרש לפעמים בלשון 'כאשר' (כגון 'כי ימצא בקרבך') ולפעמים בלשון 'ש' (כגון 'כי תאמר בלבבך רבים הגויים האלה ממני') ולפעמים בלשון 'אלא' (כגון 'ויאמר לא כי צחקת') ולפעמים בלשון 'שהרי' (כגון 'לא צחקתי כי יראה'), ונחלקו התנאים בביאור הפסוק 'והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר' לרבי עקיבא הכוונה 'כי' בלשון 'אם', ולפי"ז כוונת הפסוק שאפשר לגרש או באופן שהאשה לא מוצאת חן בעיניו משום ש'מצא אחרת נאה ממנה', או באופן ש'מצא בה ערות דבר'. ולבית שמאי ולבית הלל הכוונה 'כי' בלשון 'שהרי', ולפי"ז כוונת הפסוק שאפשר לגרש באופן שהאשה לא מוצאת חן בעיניו בגלל ש'מצא בה ערות דבר'.

מסכת קידושין

פרק ראשון

דף ב - ד

◆ דיני קידושין:

- קניית האשה לבעלה:
 - אופני הקנין - כסף או שטר או ביאה.
 - שיעור הכסף בקידושי כסף - לבית שמאי דינר, לבית הלל פרוטה.
 - קידושי כסף בשווה כסף - מועילים^א.
 - זכות האב בקידושי בתו:
- באופן שהבת קטנה או נערה - האב מקבל את קידושי בתו וכן כסף הקידושין שייך לוי^ב.
- באופן שהבת גדולה - האב לא מקבל את קידושי בתו וכן כסף הקידושין לא שייך לו.
- יציאת האשה מבעלה - בגט או במיתת הבעל.

◆ דיני יבום:

- קניית היבמה ליבם - מדאורייתא בביאה, ומדרבנן בכסף או בשטר.
- יציאה היבמה מהיבם - בחליצה או במיתת היבם.

✽ הערות ✽

תוס' בפירוש הראשון מבארים שרבי עקיבא סובר כדברי בית שמאי שכוונת הפסוק 'ערות דבר' שמוותר לגרש באופן שמצא דבר ערוה, ורבי עקיבא לא סובר כדברי בית הלל שכוונת הפסוק 'ערות דבר' או דבר ערוה או הקדיחה תבשילו, משום שכיון שלפי רבי עקיבא מותר לגרש באופן שמצא אחרת נאה ממנה, כ"ש שמוותר לגרש באופן שהקדיחה תבשילו. אמנם תוס' בפירוש השני מבארים שרבי עקיבא יכול לסבור גם כדברי בית הלל, משום שרק לאחר שדורשים 'ערות דבר' שאפשר לגרש באופן שהקדיחה תבשילו, מסתבר לדורש 'כי' בלשון 'אם' לרבות שאפשר לגרש באופן שמצא אחרת נאה ממנה.

הגמ' מביאה שלמרות שלפי בית הלל מותר לגרש את האשה באופן שהקדיחה תבשילו ולפי רבי עקיבא מותר לגרש בין באופן שהקדיחה תבשילו ובין באופן שמצא אחרת נאה ממנה, מ"מ באופן שהבעל גירש מחמת כך בזווג ראשון הוא נקרא 'שנוי' ובאופן שהבעל גירש מחמת כך בזווג שני אינו נקרא 'שנוי'.

הגמ' מבארת שישנם שתי מקורות שאשה נקנית בכסף: הראשון מהפסוק 'כי יקח איש אשה' ודורשים גזירה שווה 'קחה קיחה' משדה עפרון שנקנה בכסף, והשני מהפסוק באמה העבריה 'ויצאה חנם אין כסף' ודורשים 'אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר' כלומר שבזמן שהבת יוצאת מן האב היא יוצאת על ידי כסף.

הגמ' מוסיפה שהסיבה שצריך שני פסוקים שאשה נקנית בכסף, משום שמהפסוק 'כי יקח איש אשה' דורשים גם 'כי יקח' ולא 'כי תקח' (לר"ש) כוונת הדרשה שבאופן שהאשה נתנה כסף לאיש ואמרה 'הרי אתה מקודש לי' לא חלים הקידושין, ולתוס' כוונת הדרשה שבאופן שהבעל נתן כסף לאשה והאשה אמרה 'הרי אני מקודשת לך' לא חלים הקידושין, ומהפסוק 'ויצאה חנם אין כסף' דורשים שכסף הקידושין שייך לאב (וכפי שיוצא להלן הערה יב).

הגמ' מבארת שהמקור שאשה נקנית בשטר דכתיב 'ויצאה והיתה' כמו שאשה מתגרשת בשטר כך אשה נקנית בשטר, והמקור שאשה נקנית בביאה דכתיב 'ובעלה'.

הגמ' דנה מדוע לא לומדים מהפסוק 'ויצאה והיתה' שאשה מתגרשת בכסף, ואביי מבאר ש'אין קטגור נעשה סנגור' אבל בשטר אין חסרון זה משום שבשטר קידושין כתוב לשון קידושין ובשטר גירושין כתוב לשון גירושין, ורבא מבאר שלומדים זאת מהפסוק 'וכתב לה' בכתובה מתגרשת ואינה מתגרשת בכסף או שלומדים זאת מהפסוק 'ספר כריתות' ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה.

הגמ' אומרת שאשה לא נקנית בחליפין, ורש"י מבאר שהטעם הוא שקנין חליפין מועיל בפחות משווה פרוטה והאשה לא מקפידה על כך, ותוס' מבארים שהטעם הוא משום שהמקור של קנין כסף הוא 'קחה קיחה' משדה עפרון, ולכן לומדים שכמו ששדה לא נקנית בפחות משווה פרוטה כך אשה לא נקנית בפחות משווה פרוטה.

יא תוס' מבארים שהמקור שאשה מתקדשת בשווה כסף הוא מנזיקין דכתיב 'ישיב' לרבות שווה כסף ככסף עברי דכתיב 'ישיב' לרבות שווה כסף ככסף.

יב הגמ' מבארת שהמקור שהאב מקבל את קידושי בתו דכתיב 'את בתי נתתי לאיש הזה', והמקור שכסף הקידושין של בת קטנה שייך לאב הוא מסברא שכיון שהתורה זכתה לאב לקבל את קידושי בתו דכתיב 'את בתי נתתי לאיש הזה' כך התורה זכתה לאב שכסף הקידושין יהיה שלו, והמקור שכסף הקידושין של בת נערה שייך לאב הוא מהפסוק באמה עבריה 'ויצאה חנם אין כסף', ודורשים מהאות 'י' המיותרת שהיא אפשר לכתוב 'אן כסף' 'אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר', ומשמעות הפסוק שכמו שאם היה כסף בזמן יציאת אמה העבריה הכסף היה שייך לאדון כך הכסף שיש בזמן יציאת הבת שייך לאביה (תוס' מבארים שהפסוק 'ויצאה חנם אין כסף' מלמד על נערה שקיבלה את הקידושין בעצמה, אבל נערה שאביה קיבל את קידושיה פשוט שהכסף שייך לאב מסברא שכיון שהתורה זכתה לאב לקבל את קידושי בתו כך התורה זכתה שכסף הקידושין שייך לו).

◆ דיני אילן וירק:

- אילן וירק:
 - ערלה ורבעי - נוהג באילן ולא נוהג בירק.
 - שביעית:
 - באילן - בתר חנטה.
 - בירק - לרש"י בתר לקיטה, לתוס' בתר רוב גידול.
 - מעשר - אילן בתר חנטה, ירק בתר לקיטה.
 - אתרוג:
 - ערלה רבעי ושביעית - דינו כאילן.
 - מעשר - לת"ק כירק, לרבי אלעזר כאילן.
- ◆ **יצאת אמה העבריה** - אמה העבריה יוצאת בנערות, ובאופן שהיא אילונית שאין לה סימני נערות יוצאת בבגרות².

דף ה

- ◆ **קידושי אשה על ידי חופה** - לרב הונא מקודשת, לרבא אינה מקודשת⁷.
- ◆ **דיני נתינה ואמירה בקידושין:**
 - באופן שהבעל נתן את כסף הקידושין:
 - באופן שהבעל אמר את לשון הקידושין - מקודשת.
 - באופן שהאשה אמרה את לשון הקידושין - ללישנא קמא אינה מקודשת, ללישנא בתרא 'ספיקא היא וחיישינן מדרבנן'.
 - באופן שהאשה נתנה את הכסף - אינה מקודשת¹⁰.
- ◆ **לשון הקידושין** - לשון שהאשה מתקדשת לבעל (כגון 'הרי את מקודשת לי') מועיל, ולשון שהבעל מתקדש לאשה (כגון 'הריני אישך') לא מועיל דכתיב 'כי יקח' ולא שיקח את עצמו.
- ◆ **דין 'ידות' בקידושין (לשמואל):**
 - 'ידים שאין מוכיחות' - נחשב דיבור.
 - 'ידים שאין מוכיחות כלל' - לא נחשב דיבור, ולכן האומר לאשה 'הרי את מקודשת' ולא אמר 'לי' אינה מקודשת¹¹.

☞ הערות ☞

- יג הגמ' מבארת שהמקור שאמה העבריה יוצאת בנערות דכתיב 'ויצאה חנם אין כסף' ודורשים 'אין כסף' אלו ימי נערות, והמקור שאמה העבריה היא אילונית יוצאת בבגרות דכתיב 'ויצאה חנם אין כסף' ודורשים 'ויצאה חנם' אלו ימי בגרות.
- יד הגמ' מבארת שהמקור של רב הונא שחופה מועילה לקידושין הוא מק'10 מכסף שטר וביאה שמועילים לקידושין ולא מועילים לנישואין וא"כ חופה שמועילה לנישואין ק"ו שתועיל לקידושין.
- טו תוס' מבארים שדין זה נאמר באופן שהבעל אינו 'אדם חשוב', אבל באופן שהבעל הוא 'אדם חשוב' מקודשת משום שנתינה לאדם חשוב נחשבת כקבלה.
- טז הגמ' מוכיחה ששמואל סובר ש'ידים שאין מוכיחות כלל' לא נחשב דיבור מדברי שמואל שאדם שאמר 'אהא' ולא היה נזיר לפניו לא נחשב לנזיר משום שיש ספק האם כוונתו לקבל נזירות או שכוונתו לקבל תענית (תוס' מבארים שהסיבה שבאופן זה מסתבר יותר שכוונתו לנזירות מאשר לתענית, משום שהלשון 'אהא' משמע מיד ותענית לא יכול להתחיל מיד באופן שאכל היום אבל נזירות יכול להתחיל מיד בכל אופן, תוס' מעירים שלפי גירסא אחת בדברי הגמ' בנזיר מבואר שבאופן שהבעל אמר 'אהא' לא נחשב כלל ל'ידים', ולפי"ז אפשר לומר ששמואל סובר ש'ידים שאין מוכיחות כלל' נחשב לדיבור).
- תוס' מבארים שלמרות ששמואל סובר ש'ידים שאין מוכיחות כלל' לא נחשב לדיבור, מ"מ 'ידים שאין מוכיחות' נחשב לדיבור, ולכן שמואל סובר שהאומר לחברו 'מודרני ממך' נחשב לנדר למרות שיתכן שכוונת הלשון היא שלא ידבר עמו, וכן אדם שלא כתב בגט 'ודן דיהוי ליכי מינאי' הגט חל למרות שיתכן שכוונתו לגרש את האשה מאדם אחר ולא ממנו.
- תוס' מוסיפים שהסיבה שבגירושין באופן שלא כתב 'ודן דיהוי ליכי מינאי' נחשב 'ידים שאין מוכיחות' משום ש'אין אדם מגרש אשת חברו', אבל בקידושין שאדם מקדש אשה לחברו באופן שאמר 'הרי את מקודשת' ולא אמר 'לי' נחשב 'ידים שאין מוכיחות כלל'.

◆ דיני לשונות בקידושין:

- לשונות שמועילים - 'לקוחתי' דכתיב 'כי יקח', 'הרי את לעצמך'.
- לשונות שיש ספק האם מועילים - 'מיוחדת', 'מיוחדת', 'עזרתי', 'נגדתי', 'עצורתי', 'צלעתי', 'סגורתי', 'תחתי', 'תפושתי'.
- לשון 'חרופת':
 - לרבי ישמעאל - לא מועיל חוץ ממקום שקוראים לארוסה 'חרופה'.
 - לרבי עקיבא - מועיל¹.

◆ דין קידושין באופן שלא אמר לאשה 'הרי את מקודשת':

- לרבי יוסי:
 - לרבי - באופן שהיו 'עסוקין באותו ענין' מקודשת.
 - לרבי אלעזר בר רבי שמעון - באופן שהיו 'עסוקין באותו ענין' או באופן שהיו 'עסוקין ב'ענין לענין באותו ענין' מקודשת.
 - לרבי יהודה - לא מקודשת.
- ◆ אדם שלא יודע בטיב גיטין וקידושין - לרש"י לא יהיה דיין שמא יבוא להתיר אשת איש, לתוס' לא יתעסק עם הנשים על עסקי גירושין וקידושין שמא יגרש או יקדש ולא ידע מכך.

◆ המקדש במלוה:

- באופן שהבעל אמר 'התקדשי לי במלוה שהלויתך' - אינה מקודשת².
- באופן שהבעל הלווה לאשה בריבית ואמר 'התקדשי לי במעות של הריבית' - אינה מקודשת³.
- באופן שהבעל אמר 'התקדשי לי בהנאה של דחיית זמן הפרעון' או שהבעל אמר 'התקדשי לי בהנאה של מחילת המלוה' - מקודשת².

◆ דיני 'מתנה על מנת להחזיר':

- מדאורייתא - נחשב מתנה².
- מדרבנן:
 - בקידושין - המקדש במתנה על מנת להחזיר אינה מקודשת משום שדומה לחליפין.
 - בתרומה - כהן שקיבל תרומה במתנה על מנת להחזיר יש בכך איסור של 'כהן המסייע בבית הגרנות'.

☞ הערות ☜

יז נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא [כריתות יא א] בביאור הפסוק 'והיא שפחה נחרפת לאיש והפדה לא נפדתה': לרבי ישמעאל כוונת הפסוק בשפחה שלא נפדתה כלל, ולרבי עקיבא כוונת הפסוק בחציה שפחה וחציה בת חורין. ובדברי רש"י מבואר שלפי רבי עקיבא לשון 'חרופה' מועיל כיון שהכוונה לארוסה, ולפי רבי ישמעאל לשון חרופה לא מועיל, אמנם במקום שקוראים לארוסה חרופה גם לרבי ישמעאל מועיל לשון חרופה.

יח רש"י מבאר שהסיבה שבאופן שהבעל אמר 'התקדשי לי במלוה שהלויתך' האשה אינה מקודשת, משום שלומדים 'קחה קחה' משדה עפרון שאפשר לקדש רק באופן שהבעל נתן כסף בשעת הקידושין, אבל באופן שמקדש במלוה ש'להוצאה ניתנה' לא נחשב שנתן לאשה כסף בשעת הקידושין.

יט רש"י מבאר שהסיבה שבאופן שהבעל קידש את האשה במעות של הריבית אינה מקודשת, משום שבשעת ההלוואה האשה התחייבה לשלם את הריבית ונמצא שמעות הריבית נעשו הלוואה.

כ רש"י מבאר שהסיבה שבאופן שהבעל קידש בהנאה של דחיית זמן הפרעון או בהנאה של מחילת המלוה מקודשת, משום שבשעה זו הבעל נתן לאשה הנאה שנחשבת לכסף.

בדברי הגמ' מבואר שבאופן שהבעל קידש בהנאה של דחיית זמן הפרעון נחשב 'הערמת ריבית' ולא נחשב ריבית גמורה, ורש"י מבאר שמדובר באופן שהאשה הייתה חייבת לבעל כסף והבעל האריך את זמן הפרעון, והסיבה שאין בכך ריבית גמורה משום שלא קצצו בשעת ההלוואה וכן נתינת הקידושין לא נחשבת נתינה של ריבית כיון שהאשה לא חסרה בכך. אמנם תוס' חולקים על דברי רש"י וסוברים שנתנת הקידושין נחשבת נתינה של ריבית כיון שהבעל היה צריך לשלם על כך פרוטה, ולכן תוס' מבארים שמדובר באופן שהאשה הייתה חייבת מעות לאדם אחר והבעל נתן לו פרוטה בשביל שיאריך לאשה את זמן ההלוואה, ובאופן זה אין איסור ריבית גמורה משום שאיסור ריבית נאמר רק באופן שהלווה נתן למלווה פרוטה ולא באופן שאדם אחר נתן למלווה פרוטה, אמנם יש בכך איסור דרבנן כיון שהאשה נותנת לבעל את הקידושין ונראה שהבעל הוא שליח של האשה.

כא תוס' מבארים ש'במתנה על מנת להחזיר' לא צריך לעשות תנאי כפול משום שידוע שדעת האדם לתת במתנה עד שיחזיר.

כב הגמ' מבארת שכיון ש'מתנה על מנת להחזיר' נחשב מתנה, אדם שקנה קרקע בכסף ונתן את הכסף במתנה על מנת להחזיר חל הקנין, וכן אדם שנתן לכהן חמש סלעים בשביל פדיון הבן במתנה על מנת להחזיר בנו פדוי, וכן אדם שנתן אתרוג לחברו במתנה על מנת להחזיר וחברו נטל את האתרוג יצא ידי חובה.